Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas et versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

igauņu

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: en.

Swipe to change

Kā panākt tiesas nolēmuma izpildi

Igaunija

1 Ko civillietās un krimināllietās izprot ar sprieduma izpildi?

Izpilde civillietās un komerclietās nozīmē, ka parādnieka īpašums tiek izmantots izpildu dokumentā norādītās prasības apmierināšanai vai parādniekam tiek uzlikts pienākums nodot personu vai veikt kādu darbību, vai atturēties no kādas darbības veikšanas.

2 Kura iestāde vai iestādes ir kompetentas izpildes jomā?

Tiesu izpildītāji (*kohtutäiturid*), kontaktinformācija pieejama šeit.

3 Kādi ir priekšnoteikumi, lai lēmums (nolēmums) būtu izpildāms?

3.1 Procesuālā kārtība

Tiesas nolēmums tiek izpildīts:

1) pēc tā stāšanās spēkā.

Tiesas spriedums stājas spēkā, kad to vairs nevar apstrīdēt nekādā veidā, izņemot pārskatīšanas procesā (*teistmismenetlus*). Ja tiesas spriedums tiek likumiski pārsūdzēts, tad sprieduma stāšanās spēkā tiek apturēta. Ja tiesas spriedums tiek pārsūdzēts daļēji, tā sprieduma daļa, kas netiek pārsūdzēta, stājas spēkā. Ja tiek pārsūdzēta sprieduma daļa, kas neattiecas uz procesuālo izdevumu noteikšanu, spēkā nestājas arī tā sprieduma daļa, kurā noteikts procesuālo izdevumu apmērs. Tiesas spriedums, kas ir stājies spēkā, ir saistošs procesa dalībniekiem tādā mērā, kādā ar prasību vai pretprasību iesniegts prasījums ir atrisināts, pamatojoties uz prasības pamatā esošajiem apstākļiem, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.

Spriedums tiek izpildīts saskaņā ar prasītāja pieteikumu;

2) pirms tā stāšanās spēkā, ja tiesa ir pasludinājusi, ka spriedums ir izpildāms nekavējoties.

Tiesas spriedums, kas ir izpildāms nekavējoties, ir izpildāms, pirms tas stājas spēkā. Tiesa pasludina sprieduma tūlītēju izpildi vai nu pašā spriedumā, vai nolēmumā.

Spriedumi tiek izpildīti, pamatojoties uz izpildu dokumentu.

Izpildu dokumenti civillietās un komerclietās cita starpā var būt šādi:

spēkā esoši vai nekavējoties izpildāmi tiesas spriedumi un nolēmumi civillietās,

ārvalstu tiesu nolēmumi, kas ir atzīti vai kas izpildāmi bez atzīšanas,

Igaunijas pastāvīgo šķīrējtiesu nolēmumi un citu šķīrējtiesu nolēmumi, kas pasludināti par izpildāmiem,

spēkā stājušies lēmumi, ko pieņēmusi darba strīdu komiteja (*töövaidluskomisjon*) vai mājokļu īres komiteja (*üürikomisjon*).

Pilns izpildu dokumentu saraksts ir sniegts Izpildes procesa kodeksa *(täitemenetluse seadustik)* 2. pantā.

Ja izpildu dokuments netiek izpildīts labprātīgi, pamatojoties uz prasītāja pieteikumu, var uzsākt izpildes procesu.

Prasījumi, kas izriet no izpildu dokumentiem saskaņā ar tiesību aktiem, tiek izpildīti saskaņā ar Izpildes procesa kodeksu. Izpildu dokumentu izpildi organizē tiesu izpildītāji, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.

Tiesu izpildītājs īsteno izpildes procesu, pamatojoties uz prasītāja pieteikumu un izpildu dokumentu. Tiesu izpildītājs īsteno izpildes procesu neatkarīgi no prasītāja pieteikumiem, ja izpildu dokuments ir lēmums par atlīdzības samaksu tiesu izpildītājam vai par izpildes izmaksu samaksas norīkošanu, kā arī citos gadījumos, kas noteikti tiesību aktos.

Izpildei tiek izveidota izpildes lieta, kurā hronoloģiskā kārtībā ir norādītas izpildes darbības un nosūtītie paziņojumi. Izpildes lietā tiek glabāti dokumenti, ko tiesu izpildītājs saņēmis vai izdevis saistībā ar izpildi, vai to kopijas.

Ja iestājas apstākļi izpildes procesa sākšanai, tiesu izpildītājs parādniekam nogādā izpildes paziņojumu. Tiek uzskatīts, ka pēc izpildes paziņojuma nogādāšanas parādniekam izpildes process ir uzsākts.

Tiesu izpildītājs nogādā parādniekam izpildes paziņojumu, kā arī nogādā izpildes procesā iesaistītajām pusēm paziņojumu par īpašuma apķīlāšanu, izsoles ziņojumu, savus lēmumus par sūdzībām, kas iesniegtas pret tā darbībām, kā arī citus tiesību aktos noteiktus dokumentus.

Ja tiesību aktos vai tiesas nolēmumā nav noteikts termiņš labprātīgai izpildu dokumenta izpildei, to nosaka tiesu izpildītājs. Ja vien Izpildes procesa kodeksā nav noteikts citādi, termiņš ir vismaz 30 dienas. Ar prasītāja piekrišanu tiesu izpildītājs var noteikt izpildu dokumenta labprātīgas izpildes termiņu, kas ir ilgāks par 30 dienām.

Tiesu izpildītājam bez kavēšanās jāveic visi tiesību aktos pieļautie pasākumi, lai panāktu izpildu dokumenta izpildi, iegūtu izpildes procesā nepieciešamo informāciju un izskaidrotu izpildes procesa dalībniekiem to tiesības un pienākumus.

Tiesu izpildītājs var atlikt izpildes darbību, pamatojoties uz prasītāja pieteikumu vai atbilstošu tiesas nolēmumu, vai tad, ja mainās persona, kas īsteno izpildes procesu.

Pamatojoties uz parādnieka pieteikumu, tiesa var apturēt izpildes procesu, pagarināt tā izpildes termiņu vai atlikt tā izpildi, ja procesa turpināšana nebūtu taisnīga pret parādnieku. Šajos gadījumos tiek ņemtas vērā prasītāja intereses un citi apstākļi, tostarp parādnieka ģimenes un ekonomiskais stāvoklis.

3.2 Galvenie noteikumi

Turpmāk izklāstīti izpildu dokumenta izpildes priekšnosacījumi.

Izpildei tiek pieņemts spēkā stājies tiesas nolēmums vai spēkā stājies darba strīdu komitejas vai mājokļu īres komitejas lēmums, kurā ir ietverta norāde par tā stāšanos spēkā. Norāde par spēkā stāšanos netiek ietverta lēmumā, kas izpildāms nekavējoties.

Tāda priekšmeta gadījumā, kas pēc savas būtības ir piemērots tikai viena laulātā personīgai lietošanai, tiek pieņemts, ka priekšmets pieder laulātajam, kuram priekšmets būtu jāizmanto atbilstīgi tā būtībai.

Samaksas prasījuma izdošana attiecībā uz laulāto kopīpašumu ir pieļaujama tikai ar tā laulātā piekrišanu, kas nav parādnieks, vai tad, ja izpildu dokumentā ir noteikts, ka pienākums jāpilda abiem laulātajiem. Prasītājs var pieprasīt dalīt kopīpašumu un samaksas prasījumu izdot attiecībā uz to kopīpašuma daļu, kas

pieder parādniekam. Ja izpildes procesā tiek veikta piespiedu izpilde pret laulāto kopīpašumu attiecībā uz viena laulātā īpašumu, tā laulātā piekrišana, kas nav parādnieks, tiek pieņemta par labu prasītājam. Attiecīgo īpašumu var apķīlāt un pārdot. Piekrišanas prezumpcija neattiecas uz nekustamo īpašumu, kas pieder laulātajam, kurš nav parādnieks, viņa ienākumiem vai uz viņa vārda atvērtajā bankas kontā esošo naudu. Laulātais, kas nav parādnieks, tiek informēts par šajā pantā minēto īpašuma apķīlāšanu un par iespēju iesniegt iebildumu.
Lai veiktu samaksas prasījumu attiecībā uz partnerībai piederošu īpašumu, ir nepieciešams izpildu dokuments, kas attiecināms uz visiem partneriem.
Ja izpildes procesa laikā iestājas parādnieka nāve, process tiek turpināts attiecībā uz parādnieka mantojumu, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.
Ja izpildu dokuments ir piemērojams arī tajā norādītam prasītāja vai parādnieka tiesību un pienākumu pārņēmējam, tiesu izpildītājs pieņem izpildu dokumentu izpildes sākšanai, ja ar tiesas nolēmumu, izrakstu no publiska reģistra vai notariāli apliecinātu dokumentu tiesu izpildītājam ir pierādīta tiesību un pienākumu pārņemšana. Šos noteikumus piemēro arī gadījumos, kad tiek izpildīts tiesas nolēmums, kas pieņemts attiecībā uz tā priekšmeta valdītāju, par kuru radies strīds, un priekšmeta valdītājs pēc tiesas nolēmuma pieņemšanas mainās.
Ja izpildu dokumentā ietvertā prasījuma izpilde ir atkarīga no termiņa izbeigšanās, izpildes datuma iestāšanās vai apstākļa izpildīšanās, izpildes darbības var sākt tikai pēc šā termiņa izbeigšanās, izpildes datuma iestāšanās vai apstākļa izpildīšanās.
Ja izpildes process ir atkarīgs no prasītāja sniegtā nodrošinājuma, procesu var sākt vienīgi tad, kad ar rakstisku dokumentu ir apliecināts, ka nodrošinājums ir sniegts, un dokumenta kopija ir nogādāta parādniekam vai tiek nogādāta parādniekam kopā ar izpildes paziņojumu.
Ja izpildu dokumenta izpilde ir atkarīga no tā, ka prasītājs vienlaikus veic pienākumu pret parādnieku, tiesu izpildītājs izpildes procesu nevar sākt, kamēr nav izpildīts prasītāja pienākums; ja prasītājs vai tiesu izpildītājs parādniekam ir izteicis piedāvājumu, ierosinot, ka prasītājs izpilda pienākumu, tad izpildes procesu nevar sākt, kamēr parādnieks nepamatoti atsaka pieņemt pienākuma izpildi vai ir kavējis izpildes pieņemšanu cita iemesla dēļ.
Ja prasītājam ir nepieciešama mantojuma tiesību apliecība vai cits piespiedu izpildei vajadzīgs dokuments, prasītājs parādnieka vietā var pieprasīt, lai notārs vai administratīva iestāde to izdod. Iesniedzot šādu pieprasījumu, prasītājs uzrāda izpildu dokumentu.

4 Izpildu darbību raksturs un mērķis

4.1 Kāda veida manta var tikt pakļauta izpildu darbībām?

Samaksas prasījumu var vērst pret parādnieka kustamo un nekustamo īpašumu un pret īpašumtiesībām. Ja parāds radies tādēļ, ka nav samaksāti bērna uzturlīdzekļi, tiesa izpildes procesa laikā var apturēt konkrētas parādnieka tiesības un atļaujas, kā arī aizliegt atļauju izdošanu parādniekam.

4.2 Kādas ir izpildu darbību sekas?

Samaksas prasījums attiecībā uz kustamo īpašumu

Ja tiek iesniegts samaksas prasījums pret kustamo īpašumu, šāds īpašums tiek apķīlāts un pārdots. Apķīlāšanas gadījumā parādnieks apķīlāto īpašumu nevar atsavināt. Prasītāja prasījumu, kā arī soda naudu par novēlotiem maksājumiem un citas blakusprasības, kuru apmērs ir norādīts izpildu dokumentā, apmierina no līdzekļiem, kas iegūti no pārdošanas. Kustamais īpašums netiek apķīlāts, ja var pieņemt, ka līdzekļu apmērs, kas tiktu iegūts, pārdodot apķīlājamo īpašumu, būtu pietiekams tikai izpildes izdevumu segšanai. Tiesu izpildītājs summu, kas, veicot piespiedu izpildi, no parādnieka aktīviem iemaksāta tiesu izpildītāja oficiālajā bankas kontā (turpmāk “izpildes ieņēmumi”), pārskaita prasītājam desmit darba dienu laikā pēc attiecīgās summas saņemšanas.
Ja finanšu prasība ir iesniegta pret valsti vai pašvaldību, tiek īstenots naudas samaksas prasījums. Ja naudas samaksas prasījums nav apmierināts saprātīgā laikposmā, samaksas prasījums tiek vērsts pret mantu.
No apķīlāšanas brīža prasītājam attiecībā uz apķīlāto mantu ir aizturējuma tiesības. Aizturējuma tiesības attiecībā uz apķīlāto mantu nodrošina prasītājam tādas pašas tiesības kā aizturējuma tiesības, kas noteiktas, pamatojoties uz līgumu, vai jebkuras likumiskas aizturējuma tiesības, ja vien tiesību akti neparedz citādi.
Tiesu izpildītājs pārdod apķīlāto kustamo īpašumu publiskā elektroniskā vai mutiskā izsolē, kurā nevar īstenot pirmpirkuma tiesības. Pamatojoties uz prasītāja vai parādnieka iesniegumu, tiesu izpildītājs var pārdot apķīlāto mantu citā veidā, nevis mutiskā vai elektroniskā izsolē, ja izsole nav bijusi veiksmīga vai ja var pieņemt, ka mantu nevar pārdot izsolē, vai ja sagaidāms, ka iespējamie izpildes ieņēmumi no mantas izsolīšanas būs ievērojami mazāki nekā izpildes ieņēmumi, kas tiks iegūti, pārdodot mantu citā veidā.
Tiesu izpildītājs izpildes ieņēmumus, kas iegūti, pārdodot mantu, sadala prasītājiem un citām personām, kurām ir tiesības uz šādiem ieņēmumiem, ievērojot aizturējuma tiesību iegūšanas secību vai pamatojoties uz vienošanos prasītāju starpā. Summa, kas atlikusi pēc izpildes izdevumu segšanas un prasību apmierināšanas, tiek atdota parādniekam. Ja saņemtie izpildes ieņēmumi nav pietiekami, lai nodrošinātu visus prasījumus, un prasītāji nevar vienoties attiecībā uz līdzekļu sadali, tiesu izpildītājs izpildes ieņēmumus sadala to prasītāju starpā, kuri piedalās izpildes procesā, saskaņā ar sadales plānu. Izpildes izdevumus atskaita no ieņēmumiem, ko pēc tam sadala saskaņā ar sadales plānu.

Samaksas prasījums attiecībā uz nekustamo īpašumu

Ja samaksas prasījums tiek vērsts pret nekustamo īpašumu, šāds īpašums tiek apķīlāts un pārdots vai arī tam piemēro piespiedu pārvaldību; šādā gadījumā prasītāja prasība tiek apmierināta no piespiedu pārvaldības ieņēmumiem. Samaksas prasījumu attiecībā uz parādnieka nekustamo īpašumu var vērst, ja parādnieks zemesgrāmatā ir reģistrēts kā nekustamā īpašuma īpašnieks vai ja parādnieks ir zemesgrāmatā reģistrētā īpašnieka vienīgais tiesību un saistību pārņēmējs. Samaksas prasījumu attiecībā uz nekustamo īpašumu var vērst arī pret īpašumu, uz ko attiecas hipotēka.
Lai apķīlātu nekustamo īpašumu, tiesu izpildītājs reģistrē nekustamo īpašumu, tā iekārtojumu un citu mantu, uz ko attiecas hipotēka, aizliedz tā atsavināšanu un zemesgrāmatā izdara atzīmi par attiecīgo aizliegumu. Apķīlātais nekustamais īpašums saglabājas parādnieka valdījumā, un parādnieks var pārvaldīt un izmantot to ierastās pārvaldības ietvaros, izņemot gadījumus, kad nekustamais īpašums ir pakļauts piespiedu pārvaldībai. Apķīlāšanas gadījumā parādnieks apķīlāto īpašumu nevar atsavināt. Ja nekustamā īpašuma apķīlāšana aptver arī kustamo mantu, no tās var atbrīvoties, ciktāl tas ietilpst ierastās pārvaldības ietvaros. Nekustamo īpašumu pārdod piespiedu izsolē, vai arī to pārdod parādnieks tiesu izpildītāja uzraudzībā, taču šādā gadījumā nepieciešama prasītāja iepriekšēja piekrišana.
Nekustamajam īpašumam piemēro piespiedu pārvaldību, pamatojoties uz tiesu izpildītāja, prasītāja vai parādnieka iesniegumu. Piespiedu administratoram saskaņā ar nolēmumu, ar ko tas tiek iecelts par nekustamā īpašuma administratoru, ir tiesības pārņemt nekustamo īpašumu valdījumā. Administratoram ir tiesības un pienākums veikt visus darījumus un darbības, kas nepieciešami, lai saglabātu īpašuma stāvokli, kā arī lai veiktu nekustamā īpašuma ierasto pārvaldību. Piespiedu pārvaldība tiek pārtraukta ar tiesu izpildītāja lēmumu pēc tam, kad ir apmierināts prasītāja prasījums.
Tiesu izpildītājs izpildes ieņēmumus, kas iegūti no nekustamā īpašuma pārdošanas un piespiedu pārvaldības, sadala prasītājiem un citām personām, kurām ir tiesības uz šādiem ieņēmumiem, pamatojoties uz to secību, kas norādīta zemesgrāmatā un apķīlāšanas rīkojumā, vai pamatojoties uz vienošanos prasītāju starpā. Izpildes izdevumus atskaita no izpildes ieņēmumiem, ko pēc tam sadala saskaņā ar sadales plānu.

Samaksas prasījums attiecībā uz īpašumtiesībām

Samaksas prasījumu var vērst arī pret parādnieka kontu. Kredītiestāde tiesu izpildītājam sniedz informāciju par konta esību vai neesību. Konts tiek apķīlāts, pamatojoties uz apķīlāšanas aktu, tādā apmērā, kā norādīts aktā. Naudas summa, kas atbilst apķīlātajai summai saskaņā ar apķīlāšanas aktu, tiek pārskaitīta no parādnieka konta uz tiesu izpildītāja oficiālo bankas kontu, izņemot gadījumus, kad izpildu dokuments ir nolēmums par prasības nodrošināšanu attiecībā uz jebkādu darbību, kas nav tiesas procesā veikta prasība par bērna uzturlīdzekļiem. Ja apķīlāšanas brīdī parādnieka kontā nav tik

daudz līdzekļu, cik norādīts apķīlāšanas aktā, līdzekļus, kas kontā ieskaitīti pēc apķīlāšanas, arī uzskata par apķīlātiem, līdz tiek segta nepieciešamā summa. Līdzekļus, kas kontā ieskaitīti pēc apķīlāšanas, pārskaita uz tiesu izpildītāja oficiālo bankas kontu līdz apķīlāšanas akta pilnīgai izpildei. Ja tiesu izpildītājs kredītiestādei izpildei ir nosūtījis apķīlāšanas aktu attiecībā uz parādnieka kontu, apķīlāšanas akts uzskatāms par spēkā esošu arī attiecībā uz kontiem, kurus parādnieks atver vēlāk. Kredītiestāde un maksājumu iestāde var atteikt atvērt kontu parādniekam, kam ir konts, attiecībā uz kuru tā pati iestāde izpilda tiesu izpildītāja izdotu apķīlāšanas aktu.
Samaksas prasījumu var vērst arī pret vērtspapīriem. Lai apķīlātu vērtspapīrus, kas uzskaitīti Igaunijas Vērtspapīru reģistra uzturēšanas likuma (*väärtpaberite keskregistri seadus*) 2. pantā, tiesu izpildītājs uzdod reģistratoram veikt ierakstu par aizliegumu nodot tiesības un pienākumus. Vērtspapīri tiek apķīlāti līdz ar to iesaldēšanu reģistrā. Tiesu izpildītājs pārdod vērtspapīrus saskaņā ar noteikumiem par samaksas prasījumiem attiecībā uz kustamo īpašumu. Tiesu izpildītājam ir tiesības reģistrēt vārda vērtspapīru pircēja vārdā un, lai to izdarītu, iesniegt nepieciešamos pieteikumus parādnieka vārdā. Tiesu izpildītājs uzrāda vekseli, čeku vai obligāciju par samaksu, ja tas ir iespējams atkarībā no vērtspapīra.
Samaksas prasījumu var vērst arī pret daļu privātā sabiedrībā ar ierobežotu atbildību. Ja daļa privātā sabiedrībā ar ierobežotu atbildību nav iekļauta reģistrā, ko uztur centrālais vērtspapīru depozitārijs (*väärtpaberite keskregister*), attiecīgo daļu uzskata par apķīlātu atbilstīgi procedūrai, kas noteikta attiecībā uz kustamās mantas apķīlāšanu. Tiesu izpildītājs informē privātās sabiedrības ar ierobežotu atbildību valdi par apķīlāšanu. Tiesu izpildītājs pārdod daļu privātā sabiedrībā ar ierobežotu atbildību saskaņā ar noteikumiem par samaksas prasījumiem attiecībā uz kustamo mantu. Tiesu izpildītājs, kas pārdod daļu, divu dienu laikā pēc izsoles atbildīgā ministra noteiktajā veidā nosūta komercreģistra (*äriregister*) reģistratoram paziņojumu par daļas nodošanu.
Papildus iepriekš minētajām iespējām samaksas prasījumu var vērst arī pret finansiālām saistībām pret trešām pusēm, dalību būvapvienībā, partnera daļu partnerības īpašumā, neatsavināmām tiesībām un citām īpašumtiesībām.

Tiesību ierobežojums bērna uzturlīdzekļu parāda gadījumā

Ja parādnieks trīs mēnešus nav regulāri maksājis bērna uzturlīdzekļus izpildes procesa laikā, kas uzsākts par uzturlīdzekļu piedziņu, un tiesu izpildītājam nav izdevies piedzīt uzturlīdzekļus no parādnieka īpašumiem, tiesa ar prasītāja piekrišanu un pamatojoties uz tiesu izpildītāja iesniegumu, pēc parādnieka brīdināšanas var pieņemt nolēmumu, ar ko uz nenoteiktu laiku tiek apturētas šādas tiesības un atļaujas:
medību tiesības,
tiesības vadīt mehāniskos transportlīdzekļus,
ieroču turēšanas atļaujas, kā arī atļaujas iegādāties ieročus,
tiesības vadīt atpūtas kuģus un personīgos kuģus,
zvejas licence.
Tiesa saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem var atzīt par spēkā neesošiem šādus parādnieka rīcībā esošus dokumentus un aizliegt tos izsniegt uz laiku līdz diviem gadiem:
Igaunijas pase;
ārvalstnieka pase;
bēgļu ceļošanas dokuments;
pagaidu ceļošanas dokuments;
jūrnieka grāmatiņa;
apliecība par darbu uz kuģa;
diplomātiskā pase.
Ja tiesa, pamatojoties uz šo pantu, ierobežo parādnieka tiesības, aptur tā pilnvarojumu vai veic abas darbības, vai atceļ viņa rīcībā esošo dokumentu, tai ar to pašu tiesas rīkojumu jāaizliedz arī piešķirt tās pašas tiesības, pilnvarojumu vai dokumentu, vai visus iepriekš minētos. Tiesa var vienlaikus ierobežot vairākas šajā pantā uzskaitītās tiesības, apturēt vairāku pilnvarojumu derīgumu vai atzīt vairākus dokumentus par spēkā neesošiem un aizliegt to izsniegšanu.
Tiesa, pamatojoties uz parādnieka iesniegumu, ar nolēmumu atjauno parādnieka tiesības vai atļaujas derīgumu, kā arī atļauj parādniekam piešķirt tiesības, atļaujas vai dokumentus šādos gadījumos:
parādnieks vismaz trīs mēnešus ir maksājis bērna uzturlīdzekļus,
parādnieks ar prasītāju ir vienojies par maksājumu grafiku un ir to ievērojis vismaz trīs secīgus mēnešus,
atteikums atjaunot tiesības vai atkal atļaut tiesību piešķiršanu nebūtu taisnīgs pret parādnieku,
ir beidzies pienākuma maksāt bērna uzturlīdzekļus termiņš.

4.3 Kāds ir izpildu darbību saistošais raksturs?

Ar spēkā stājušos tiesas spriedumu atzītu prasību un no tiesas izlīguma vai cita izpildu dokumenta izrietošu prasību noilguma periods ir desmit gadi. Noilguma periods sākas dienā, kad stājas spēkā spriedums vai kad tiek izdots cits izpildu dokuments, taču ne ātrāk kā tad, kad iestājas prasības izpildes termiņš.
Prasībām saistībā ar atkārtotu pienākumu izpildi, izņemot prasības par bērna uzturēšanas pienākumu izpildi, noilguma periods ir trīs gadi katram atsevišķam pienākumam neatkarīgi no prasības juridiskā pamata. Noilguma periods sākas tā kalendārā gada beigās, kad iestājas uz pienākumu attiecināmās prasības izpildes termiņš. Prasībām saistībā ar bērna uzturēšanas pienākumu izpildi noilguma periods ir desmit gadi katram atsevišķam pienākumam.
Ja izpildes procesa laikā iestājas parādnieka nāve, process tiek turpināts attiecībā uz parādnieka mantu, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.
Pirms ir izbeidzies termiņš, kurā var atteikties no mantojuma vai pieņemt to, izpildes procesu, kas balstīts uz prasījumu pret mantojumu, var veikt vienīgi attiecībā uz mantojumu. Šādā gadījumā pret mantojumu nevar vērst samaksas prasījumu attiecībā uz pienākumiem, par kuru izpildi personīgi atbildīgs tiesību pārņēmējs.
Ja izpildu dokuments ir piemērojams arī tajā norādītam prasītāja vai parādnieka tiesību un pienākumu pārņēmējam, tiesu izpildītājs pieņem izpildu dokumentu izpildes sākšanai, ja ar tiesas nolēmumu, izrakstu no publiska reģistra vai notariāli apliecinātu dokumentu tiesu izpildītājam ir pierādīta tiesību un pienākumu pārņemšana. Šos noteikumus piemēro arī gadījumos, kad tiek izpildīts tiesas nolēmums, kas pieņemts attiecībā uz tā priekšmeta valdītāju, par kuru radies strīds, un priekšmeta valdītājs pēc tiesas nolēmuma pieņemšanas mainās.

5 Vai pastāv iespēja pārsūdzēt lēmumu, ar kuru izpildu darbību veikšana tika atļauta?

Izpildes procesa dalībnieks tiesu izpildītājam var iesniegt sūdzību par tiesu izpildītāja lēmumu vai rīcību, tam īstenojot izpildu dokumentu vai atsakoties pildīt izpildes darbību, desmit dienu laikā no dienas, kad sūdzības iesniedzējs uzzinājis vai tam būtu vajadzējis uzzināt par attiecīgo lēmumu vai darbību, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.
Tiesu izpildītāja pieņemtu lēmumu attiecībā uz sūdzību procesa dalībnieks var pārsūdzēt desmit dienu laikā no lēmuma izdošanas dienas tajā apriņķa tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas tiesu izpildītāja birojs. Pārsūdzību par tiesu izpildītāja pieņemtu lēmumu vai veiktu darbību nevar iesniegt tiesā, vispirms neiesniedzot sūdzību tiesu izpildītājam.
Izpildes procesā var iesniegt apelācijas sūdzību par tiesneša nolēmumu, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.

Procesa dalībnieki var pārsūdzēt arī apriņķa tiesas nolēmumu par parādnieka tiesību apturēšanu un atļauju derīgumu, kā arī par aizliegumu parādniekam

piešķirt tiesības vai atļaujas saskaņā ar procedūru, kas paredzēta Civilprocesa kodeksā *(tsiviilkohtumenetluse seadustik)*. Var pārsūdzēt arī apgabaltiesas nolēmumu, kas pieņemts apriņķa tiesas nolēmuma pārsūdzības lietā.
Parādnieks var celt prasību pret prasītāju par izpildu dokumenta, kas paredzēts piespiedu izpildei, atzīšanu par nepieņemamu, īpaši pamatojoties uz to, ka prasība ir apmierināta, pārcelta vai atlikta. Prasības izpilde neietekmē izpildu dokumenta derīgumu vai juridisko spēku. Šādi iebildumi ir pieņemami tikai tādā gadījumā, ja to pamatojums top zināms pēc tiesas nolēmuma stāšanās spēkā. Šādu prasību var iesniegt līdz izpildes procesa beigām (Izpildes procesa kodeksa 221. pants).
Trešā puse, kurai ir tādas tiesības attiecībā uz piespiedu izpildes priekšmetu, kas kavē piespiedu izpildi, īpaši īpašumtiesības vai ierobežotas lietu tiesības, var iesniegt prasījumu par īpašuma atbrīvošanu no apķīlāšanas vai par piespiedu izpildes atzīšanu par nepieņemamu citu iemeslu dēļ tajā tiesā, kuras piekritības teritorijā notiek piespiedu izpilde.
30 dienu laikā pēc izsoles ziņojuma saņemšanas izpildes procesa dalībnieks var iesniegt prasību tiesā par izsoles rezultātu atzīšanu par spēkā neesošiem, ja īpašums ir pārdots personai, kurai nav bijušas tiesības to iegādāties, vai ja izsole veikta, pamatojoties uz nelikumīgu apķīlāšanu, vai ja pārkāpti citi būtiski izsoles nosacījumi. Ja izsoles rezultātus atzīst par spēkā neesošiem, parādnieks var pieprasīt pircējam atbrīvot pārdoto mantu saskaņā ar Īpašumtiesību likuma *(asjaõigusseadus)* 80. pantu vai, ja tas nav iespējams, iesniegt prasību, pamatojoties uz noteikumiem par nelikumīgu iedzīvošanos; procesa dalībnieks var pieprasīt tiesu izpildītājam kompensēt radušos zaudējumus saskaņā ar Tiesu izpildītāju likumu (*kohtutäituri seadus*).

6 Vai uz izpildi attiecas ierobežojumi, jo īpaši saistībā ar parādnieka aizsardzību vai termiņiem?

Izpildes procesa īstenošanu reglamentē Izpildes procesa kodekss. Ierobežojumi attiecībā uz īpašuma apķīlāšanu ir noteikti 53. panta 1. punktā, kurā paredzēts, ka ir aizliegts apķīlāt lielāku parādnieka īpašuma daļu, nekā nepieciešams prasītāja prasības apmierināšanai un izpildes izmaksu segšanai, izņemot gadījumus, kad prasītāja prasību nav iespējams apmierināt citā veidā. Apķīlāšana nav spēkā un apķīlāšanai nav nekādu juridisku seku, ja tiek pieļauti apķīlāšanas procesuālo noteikumu būtiski pārkāpumi, it īpaši šādos gadījumos:
ja īpašums tiek apķīlāts bez derīga izpildu dokumenta;
a parādnieks nav informēts par izpildi;
ja īpašumu apķīlā persona, kura nav tiesīga to darīt;
ja parādnieks lielā mērā nav informēts par savām tiesībām izpildes procesā un šā iemesla dēļ ir pārkāptas parādnieka tiesības (Izpildes procesa kodeksa 55. pants).
Tāda īpašuma uzskaitījums, kam nevar piemērot apķīlāšanu, sniegts Izpildes procesa kodeksa 66. pantā. Izpildes procesa ietvaros nevar apķīlāt vai pārdot šādu īpašumu:
parādnieka personiskās lietošanas priekšmetus un mājsaimniecības piederumus, virtuves piederumus, apģērbu, gultas veļu, gultas un citus priekšmetus, ko izmanto mājsaimniecībā un kas ir būtiski mājsaimniecības vajadzību nodrošināšanai, ņemot vērā parādnieka parāda apmēru;
vismaz vienu tehnisku ierīci, kas nodrošina, ka parādnieks var īstenot tiesības saņemt informāciju, kuras paredzētas Igaunijas Republikas Konstitūcijas (*Eesti Vabariigi põhiseadus*) 44. panta 1. punktā;
pārtikas preces, kas parādniekam un viņa ģimenei vajadzīgas vienam mēnesim, un kurināmo, kas nepieciešams mājokļa apsildei vienā apkures sezonā, vai — ja līdz izpildes laikam šādi krājumi nav sagādāti un to iegāde nav nodrošināta citādi — naudas summu, kas nepieciešama šādu krājumu iegādei;
lauksaimniecībā nodarbinātas personas lauksaimniecības iekārtas, liellopus, mēslošanas līdzekļus un primāros lauksaimniecības produktus, kas parādniekam ir būtiski, lai uzturētu sevi un savu ģimeni līdz nākamajai ražai;
priekšmetus, kas ir būtiski, lai turpinātu saimniecisko vai profesionālo darbību vai fiziskas personas darba attiecības, vai pakalpojumu sniegšanu;
grāmatas un citus priekšmetus, ko parādnieks vai viņa ģimenes locekļi izmanto studijām vai reliģiskām darbībām;
parādniekam piederošus grāmatvedības reģistrus, ģimenes reģistrus, laulības gredzenus, ordeņus un goda zīmes;
locekļu protēzes, brilles un citas medicīnas ierīces, kas nepieciešamas fiziskas invaliditātes dēļ un ko izmanto parādnieks vai viņa ģimenes locekļi;
priekšmetus, kas parādnieka ģimenē nepieciešami bēru rīkošanai;
valsts muzeju, pašvaldību muzeju un publisko tiesību juridisko personu muzeju kolekcijas un priekšmetus, kas ietilpst šādās kolekcijās, kā arī valsts muzeju kolekcijas vai priekšmetus, kas piešķirti izmantošanai nodibinājumiem;
arhīva dokumentus;
citus priekšmetus, kuru apķīlāšana būtu pretrunā tiesību aktiem vai ētikas principiem;
valsts īpašumu ierobežotā tirdzniecībā un priekšmetus, kuri valstij vai pašvaldībai, kas ir parādnieks, nepieciešami sabiedrisko pienākumu veikšanai un kuru nodošana būtu pretrunā sabiedrības interesēm. Pirms attiecīgā lēmuma pieņemšanas ir jāuzklausa atbildīgās ministrijas vai aģentūras pārstāvja viedoklis.
Iepriekš 1., 2., 4. un 5. punktā minētos priekšmetus var apķīlāt, ja piespiedu izpildi pieprasa pārdevējs, pamatojoties uz finanšu prasību, kas nodrošināta ar īpašumtiesību rezervāciju saistībā ar attiecīgo priekšmetu pārdošanu. 6. punktā minētos priekšmetus, kas vajadzīgi reliģiskām darbībām, var apķīlāt, ja šie priekšmeti tiek izmantoti tādā veidā, kas ir pretrunā ētikas principiem vai kas ir sodāms.
Saskaņā ar Izpildes procesa kodeksa 67. pantu dzīvniekus, kas tiek turēti nekomerciālos nolūkos, apķīlāt nevar. Pamatojoties uz prasītāja iesniegumu, tiesa var atļaut apķīlāt augstvērtīgus dzīvniekus, ja apķīlāšanas aizliegums būtiski kaitē prasītāja interesēm, kuras ir primāras attiecībā pret dzīvnieku aizsardzības interesēm vai parādnieka likumīgajām interesēm.
Ierobežojumi attiecībā uz ienākumu apķīlāšanu ir izklāstīti Izpildes procesa kodeksa 131. un 132. pantā. Samaksas prasījumu nevar piemērot attiecībā uz šādiem ienākumiem:
valsts ģimenes pabalstiem;
sociālajiem pabalstiem personām ar invaliditāti;
sociālajiem pabalstiem, kas paredzēti Sociālās drošības likumā;
bezdarbnieka pabalstiem, piešķīrumiem, transporta un izmitināšanas pabalstiem un uzņēmējdarbības uzsākšanas subsīdijām, kas izmaksātas no Igaunijas Bezdarba apdrošināšanas fonda (*Eesti Töötukassa*);
kompensāciju, kas izmaksāta par miesas bojājumu vai veselības traucējumu radīšanu, izņemot kompensāciju par zaudētiem ienākumiem un kompensāciju par morālo kaitējumu;
darbnespējas pabalstu;
obligātajiem alimentiem;
veselības apdrošināšanas pabalstiem Veselības apdrošināšanas likuma *(ravikindlustuse seadus)* nozīmē, izņemot īslaicīgas darbnespējas pabalstus;
valsts pensijām ar likumu noteiktajā apmērā;
atbalstam pēc iznākšanas no cietuma;

represētās personas pabalstam, ko maksā, pamatojoties uz Okupācijas varas represēto personu likumu (*okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadus*).
Ja pēc samaksas prasījuma piemērošanas citiem parādnieka īpašumiem prasītāja prasījums nav pilnībā apmierināts vai, visticamāk, netiks pilnībā apmierināts un ja apķīlāšana ir taisnīga, ņemot vērā prasījuma veidu un ienākumu apmēru, tad, pamatojoties uz prasītāja iesniegumu, samaksas prasījumu var vērst pret iepriekš 5., 6. un 7. punktā noteiktajiem ienākumiem. Ja iespējams, tiesu izpildītājs pirms lēmuma pieņemšanas uzklausa parādnieku.
Ienākumus neapķīlā, ja to apmērs ir zemāks par minimālās mēnešalgas apmēru vai attiecīgu ienākumu daļu nedēļā vai dienā[1].
Ja, pieprasot samaksu no citiem parādnieka aktīviem, netiek nodrošināta vai ir paredzēts, ka netiks nodrošināta pilnīga prasījuma apmierināšana attiecībā uz bērna uzturlīdzekļiem, var apķīlāt līdz pusei minēto ienākumu. Ja apķīlāto parādnieka ienākumu apjoms bērna uzturlīdzekļu prasījuma nodrošināšanai ir mazāk nekā puse no šā panta 1. punktā minētajiem ienākumiem, var apķīlāt līdz vienai trešdaļai parādnieka ienākumu.
Ja izpilde attiecībā uz citiem parādnieka aktīviem nav nodrošinājusi vai ir paredzēts, ka netiks nodrošināta pilnīga prasījuma apmierināšana, līdz 20 % no parādnieka ienākumiem — ja tie ir mazāki par noteikto summu —, atskaitot nosacīto iztikas minimumu, ko publicējis Igaunijas Statistikas birojs, var apķīlāt katru mēnesi. Tas ir neatkarīgi no to izpildes procesu skaita, kas uzsākti pret parādnieku. Ienākumi netiek apķīlāti, ja tie ir mazāki par Igaunijas Statistikas biroja publicēto nosacīto iztikas minimumu. Šis noteikums neattiecas uz bērna uzturlīdzekļu prasījumu izpildi. Ja parādniekam ir apgādājamie, 20 % aprēķina, pamatojoties uz tā ienākumiem, kas paliek pēc tam, kad tiek atskaitīta gan neapķīlājamā summa par katru apgādājamo, gan Igaunijas Statistikas biroja publicētā nosacītā iztikas minimuma summa. Līdz katra gada 1. februārim Igaunijas Statistikas birojs oficiālajā izdevumā “Oficiālie paziņojumi” (*Ametlikud Teadaanded*) publicē nosacīto iztikas minimumu (EUR valūtā), pamatojoties uz iepriekšējā gada datiem.
Ja saskaņā ar likumu parādnieks uztur vēl vienu personu vai maksā šai personai uzturlīdzekļus, neapķīlājamā summa palielinās par vienu trešdaļu no minimālās mēnešalgas uz vienu apgādājamo personu, ja vien bērna uzturlīdzekļu prasījumam nav piemērota piespiedu izpilde. No ienākumiem, kas pārsniedz neapķīlājamo summu, apķīlāt var līdz divām trešdaļām no summas, kas atbilst piecām minimālajām algām, kā arī visus ienākumus, kas pārsniedz summu, kura atbilst piecām minimālajām algām, ar nosacījumu, ka summa, ko apķīlā, nepārsniedz divas trešdaļas no kopējiem ienākumiem (šos noteikumus nepiemēro, ja piespiedu izpildes priekšmets ir prasījums par uzturlīdzekļiem).
Saskaņā ar Izpildes procesa kodeksa 133. pantu **tiesu izpildītājs, pamatojoties uz parādnieka iesniegumu, trīs darba dienu laikā atceļ parādnieka konta apķīlāšanu attiecībā uz summu, kas atbilst parādnieka neapķīlājamiem ienākumiem** (ierobežojumi, kas noteikti Izpildes procesa kodeksa 131. un 132. pantā). Ja parādnieka kontā tiek ieskaitīti vairāk nekā viena mēneša ienākumi, tiesu izpildītājs trīs darba dienu laikā, pamatojoties uz parādnieka iesniegumu, atceļ konta apķīlāšanu attiecībā uz summu, kas atbilst parādnieka neapķīlājamiem ienākumiem katrā mēnesī, par kuru veikta priekšapmaksa, ievērojot ierobežojumus, kas noteikti Izpildes procesa kodeksa 131. un 132. pantā. Ja nav iespējams noteikt uz parādnieka kontu pārskaitīto ienākumu izmantošanas periodu, tiesu izpildītājs garantē parādniekam neapķīlājamos ienākumus par vienu mēnesi. Līdz iesnieguma izskatīšanai tiesu izpildītājs var apturēt līdzekļu pārskaitīšanu prasītājiem no apķīlātā konta un atbrīvot kontu no apķīlājuma tādā apmērā, kas nepieciešams, lai parādnieks varētu uzturēt sevi un savus ģimenes locekļus.
[1] Saskaņā ar Igaunijas Republikas valdības 2021. gada 9. decembra Noteikumu Nr. 116 1. panta 1. punktu no **2022. gada 1. janvāra** minimālā mēnešalga par pilnas slodzes darbu ir **654 EUR** un minimālā stundas alga ir 3,86 EUR.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes Tava Eiropa.
Mēs labprāt uzzinātu jūsu atsauksmes par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 17/08/2023
Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.